

Številka: 23100-2/2007/6
Ljubljana, 12.07.2007

AKCIJSKI NAČRT MEDRESORSKE DELOVNE SKUPINE ZA BOJ PROTI TRGOVINI Z LJUDMI ZA OBDOBJE 2008 - 2009

Uvod

Republika Slovenija se je v boj proti trgovini z ljudmi aktivno vključila že leta 2001, ko je v okviru pobude Pakta stabilnosti za JV Evropo oblikovala Medresorsko delovno skupino za boj proti trgovini z ljudmi (MDS) in za to področje imenovala Nacionalnega koordinatorja. Z razvojem dogodkov in vse večjim obsegom obvez je bil status Medresorske delovne skupine potrjen s sklepom Vlade Republike Slovenije leta 2003 (št.: 240-05/2003-1 z dne 18.12.2003), hkrati pa je bil opredeljen tudi njen mandat in seznam nalog.

To je bila osnova oblikovanja Akcijskih načrtov, ki so se skozi leta dopolnjevali in nadgrajevali. Ključnega pomena so bili finančno ovrednoteni projekti znotraj Akcijskih načrtov, katerih izvajalci so bile na podlagi javnih razpisov izbrane nevladne organizacije. Slednje igrajo pomembno vlogo v preventivnih programih in v programih pomoči žrtvam trgovine z ljudmi. Kar velja pri tem izpostaviti, je vzajemnost in dobro sodelovanje vladnega in nevladnega sektorja, tako na operativni ravni, kot tudi pri načrtovanju in snovanju skupnih ukrepov in aktivnosti na tem področju.

Akcijski načrt MDS za obdobje 2008 – 2009 je zasnovan kot nadaljevanje dobre prakse predvsem tistih projektov, ki so se izkazali za učinkovite, zaradi narave dela pa zahtevajo kontinuiteto. Dodatno so upoštevani predlogi in priporočila nekaterih mednarodnih organizacij, predvsem na področju konkretnjših preventivnih aktivnosti in učinkovitejših sodnih postopkov, ko gre za rezultate končnih obsodb v sorazmerju do obravnavanih primerov. Učinkovitost preiskave in pregona kaznivih dejanj v povezavi s trgovino z ljudmi se namreč zrcali skozi obsodbe storilcev teh kaznivih dejanj. Te pa je bilo v Sloveniji zaznati šele v letu 2006.

Na podlagi medresorskega usklajevanja je v akcijskem načrtu posebej izpostavljena preventiva, in sicer kot osveščanje javnosti (širše, strokovne in rizične) ter izobraževanje in izpopolnjevanje strokovnega kadra različnih profilov, katerih delo posega na področje boja proti trgovini z ljudmi. Tako so v to vključeni policisti, državni tožilci in sodstvo, kot tudi pedagoški in socialni delavci ter uslužbenci konzularnih predstavništev v tujini.

Primeren način evidentiranja statističnih podatkov v povezavi s trgovino z ljudmi je še vedno zelo pomemben, ko želimo ta pojav natančneje opredeliti v prostoru in času. Raziskava o vzpostavitvi mednarodno primerljivih kazalcev trgovine z ljudmi, ki se izvaja v letošnjem letu, bo podlaga za izbor vsebine posveta načrtovanega v drugi polovici leta 2008. Hkrati je to tudi ena izmed nalog opredeljenih v akcijskem načrtu EU, ki se bo predvidoma nadgrajeval tudi v času slovenskega predsedovanja.

I. Zakonodajni okvir

1. Predlog Zakona o ratifikaciji Konvencije Sveta Evrope o ukrepih proti trgovini z ljudmi

Na pobudo Ministrstva za notranje zadeve in na podlagi sklepa Vlade Republike Slovenije št. 51002-9/2006/3 z dne 23.2.2006 je bila Konvencija Sveta Evrope o ukrepih proti trgovini z ljudmi podpisana s strani stalne predstavnice Republike Slovenije pri Svetu Evrope dne 3. 4. 2006. V letu 2006 je bil zaključen tudi strokovno redakcijski postopek slovenskega prevoda konvencije. V nadaljevanju je bil predlagan postopek ratifikacije, ki se zaradi potrebnih uskladitev domače zakonodaje še ni izpeljal.

Tako bo Ministrstvo za pravosodje v začetku leta 2008 pričelo s postopkom sprejema sprememb Kazenskega zakonika in Zakona o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja, katere so potrebne glede na določbe Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi. Na podlagi tega bo sledila priprava Predloga Zakona o ratifikaciji Konvencije Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi, ki ga bo Vlada Republike Slovenije predložila Državnemu zboru Republike Slovenije. Podpis in ratifikacija Konvencije Sveta Evrope o ukrepih proti trgovini z ljudmi sta opredeljeni tudi v Načrtu EU o najboljših praksah, standardih in postopkih za preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi (Ur. l. EU, C 311, 09/12/2005).

Nosilec: Ministrstvo za zunanje zadeve
Sodelujoči: Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za pravosodje
Rok: prva polovica leta 2008

2. Uveljavitev novega poklica svetovalke/ca iz izkušenj

Aktivnost nevladnih organizacij na področju pomoči in asistencije žrtvam trgovine z ljudmi je vse bolj prisotna predvsem v postopkih dela z žrtvami, ko se te odločajo o možnosti sodelovanja z organi preiskave in pregona. V tem postopku je pomembno na primeren in kredibilen način predstaviti celotno situacijo, v kateri se žrtev nahaja, kar pa zahteva njeno ustrezno razumevanje in usposobljenost sogovornika. Osebne izkušnje na tem področju so iz tega vidika pomemben prispevek v tovrstnih postopkih.

Na osnovi tega MDS ocenjuje, da je uveljavitev novega poklica svetovalke/ca iz izkušenj smiselno in v tem kontekstu podpira pobudo za pričetek postopka priprave poklicnega standarda. Pobuda za pripravo poklicnega standarda je dokument, ki vsebuje naziv poklica, ključna dela, oceno potreb glede na dolgoročni razvoj dejavnosti, predpise, ki urejajo dejavnost v Republiki Sloveniji in v Evropski uniji, ter mednarodno primerljivost. Pobuda za pripravo poklicnih standardov lahko poda vsaka pravna ali fizična oseba na obrazcu, ki je objavljen na spletni strani Centra za poklicno izobraževanje (CPI) in mu jo posreduje. Če pristojni področni odbor za poklicne standarde (sestavljen iz predstavnikov sindikatov, delodajalcev in resornih ministrstev) ugotovi ali je posamezen poklicni standard na trgu dela potreben glede na potrebe po posamezni poklicni kvalifikaciji na podlagi Zakona o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (Ur.l. RS, št. 1/2007), pripravi predlog poklicnega standarda, če pa pobuda ne izpolnjuje pogojev za pripravo poklicnega standarda, o tem obvesti pobudnika. Pri tem CPI nudi področnim odborom strokovno in administrativno pomoč.

Novi poklic bi bil uporaben tudi na drugih področjih (odvisniki od prepovedanih drog, kaznjenci, žrtve spolnega nasilja, Romi, invalidi, itd).

Nosilec: Zainteresirane nevladne organizacije
Sodelujoči: Center za poklicno izobraževanje in področni odbor za poklicne standarde
Rok: druga polovica 2009

II. Preventiva

1. Komunikacijske aktivnosti namenjene osveščanju in informiranju

Ena temeljnih aktivnosti preventivnega delovanja je osveščanje splošne javnosti in posameznih ciljnih skupin o problematiki trgovine z ljudmi. Na podlagi izhodišč, opredeljenih v Načrtu EU o najboljših praksah, standardih in postopkih za preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi (Ur. l. EU, C 311, 09/12/2005 poglavje 3 točka 2), Priporočila Evropskega parlamenta Svetu (16. november 2006), kot tudi zavedanja o pomanjkanju tovrstnih preventivnih akcij v Republiki Sloveniji, je potreben koordiniran in celovit pristop informiranja splošne, strokovne in ciljnih javnosti.

Medresorska delovna skupina je na podlagi akcijskega načrta za leto 2007 izmed svojih članov imenovala ožjo delovno skupino, ki je v sodelovanju z Uradom Vlade za komuniciranje na osnovi vsebinskih izhodišč in prioritet pripravila izhodišča v podporo preprečevanja oz. zmanjševanja trgovine z ljudmi. Določeni so bili komunikacijski cilji, prioritete ciljne javnosti in ključna sporočila.

K prepoznavnosti komunikacijskih aktivnosti v javnosti bosta prispevali vizualna in pisna identiteta, ki bosta uporabljena na vseh tiskanih in elektronskih gradivih in bosta služili tudi kot podlaga vizualne podobe dogodkov, namenjenih boju proti trgovini z ljudmi.

Pri načrtovanju in izvedbi posameznih aktivnosti bodo člani MDS v okviru svojih resorjev sodelovali s predstavništvu evropskih institucij in mednarodnih organizacij v Sloveniji (Informacijska pisarna Sveta Evrope, Informacijska pisarna Evropskega parlamenta, Predstavništvo Evropske komisije, Unicef, idr.), ki si prav tako prizadevajo za osveščanje in informiranje javnosti o ukrepih proti trgovini z ljudmi.

Cilji komunikacijskih aktivnosti so:

- senzibiliziranje javnosti,
- krepitev zavedanja in spodbujanje javne razprave o problemu trgovanja z ljudmi v Sloveniji.

Vsebine komuniciranja:

- žrtvam trgovine z ljudmi so kršene temeljne človekove pravice,
- različne pojavne oblike trgovine z ljudmi,
- tveganja v procesu delovnih migracij,
- pomoč žrtvam,
- delo MDS.

Javnosti:

- splošna javnost.
- strokovna javnost,
- rizične skupine oz. potencialne žrtve trgovine z ljudmi,
- žrtve trgovine z ljudmi.

Komunikacijska orodja:

- spletna stran,
- odnosi z mediji,
- dogodki,
- publikacije in e-novice,
- celostna grafična podoba

a) Splošna javnost

1.1. Spletna stran

Spletna stran je osnovno orodje zagotavljanja informacij o boju proti trgovini z ljudmi. Stran obsega predstavitev problema in različnih pojavnih oblik trgovine z ljudmi, predstavitev dela Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi, ključne mednarodne in nacionalne dokumente, raziskave in poročila ter povezave z organizacijami, ki žrtvam trgovine z ljudmi zagotavljajo pomoč. Obenem zagotavlja odgovore na pogosta vprašanja in informacije o aktualnih dogodkih.

Predvideti velja možnost vzpostavitve spletne povezave na spletno stran MDS iz zakupljenih strani www.najdi.si, ki se neposredno navezujejo na tematike seks, prostitucija, trgovina z ljudmi. Na ta način bomo uporabnikom teh spletnih strani posredno omogočili dostop in ogled aktivnosti na področju boja proti trgovini z ljudmi ter s tem prispevali k njihovi osveščenosti.

Nosilec: Urad Vlade za komuniciranje
Sodelujoči: Resorna institucije in nevladne organizacije.
Rok: kontinuirana dejavnost

1.2. Medijske objave, tiskovne konference

Informiranje splošne javnosti bo potekalo ves čas s pomočjo posredovanja informacij o delu medresorske delovne skupine in ukrepih za preprečevanje trgovine z ljudmi (tiskovne konference ob sprejemanju letnih poročil, seminarji, posveti, uspešno zaključeni primeri...). Za informiranje medijev in javnosti o delu Medresorske delovne skupine so zadolženi nacionalni koordinator in institucije, ki sodelujejo v Medresorski delovni skupini ob pomoči služb za odnose z javnostmi iz sodelujočih institucij.

Nosilec: Nacionalni koordinator in resorne institucije
Sodelujoči: Urad Vlade za komuniciranje
Rok: kontinuirana dejavnost

1.3. Obeležba Mednarodnega dneva proti suženjstvu - 2. december

MDS bo z ustreznimi aktivnostmi obeležila 2. december - Mednarodni dan proti suženjstvu. Konkretno aktivnosti bo načrtovala in uskladila z različnimi vladnimi in nevladnimi organizacijami, ki si v času med 20. novembrom in 10. decembrom, ko obeležujemo Svetovni dan otroka, Mednarodni dan boja proti nasilju nad ženskami in Dan človekovih pravic, prizadevajo javnost osveščati o človekovih pravicah in o njihovem kršenju.

Nosilec: Urad Vlade za komuniciranje,
Sodelujoči: Resorna institucije in nevladne organizacije.
Rok: november in december 2008 in 2009

b) Strokovna javnost

1.4. Enodnevni posvet mednarodnega značaja

Glede na dobro odzivnost in pomembnost enodnevnega posveta, ki je potekal 18. oktobra 2006 v organizaciji Ministrstva za notranje zadeve in IDC SE, je stališče MDS, da se tovrstni posveti izvajajo tudi v prihodnje. Tematika enodnevnega posveta, ki bo predvidoma jeseni 2008, bo zasnovana na podlagi rezultatov raziskave o vzpostavitvi mednarodno primerljivih kazalcev o trgovini z ljudmi. Posvet bi bil tako osredotočen na razpravo o obsežnosti pojava, tako v Sloveniji, kot v primerljivih državah, hkrati pa bi postregel z iztočnicami za opredeljevanje učinkovitejših ukrepov. S povabilom in udeležbo nekaterih tujih ekspertov bo posvet imel mednarodni značaj.

Pred posvetom bo izšel zbornik, v katerem bodo objavljeni prispevki s posveta in razloženi temeljni pojmi; dodan pa bo tudi seznam vseh relevantnih institucij na področju boja proti trgovini z ljudmi in zagotavljanja pomoči žrtvam v Sloveniji. Zbornik bo namenjen udeležencem, poslan bo tudi na vse relevantne institucije in uredništva medijev.

Nosilec: Medresorska delovna skupina
Sodelujoči: zainteresirane vladne in nevladne organizacije
Rok: jesen 2008

1.5. E-sporočila

O aktualnih dogodkih bodo različni segmenti strokovne javnosti in novinarji obveščeni preko e-sporočil, za katera bodo vsebino zagotavljali vsi člani MDS, razpošiljal pa jih bo Urad Vlade za komuniciranje v sodelovanju z izbrano nevladno organizacijo.

Nosilec: Urad Vlade za komuniciranje in izbrana nevladna organizacija
Sodelujoči: Resorne institucije in nevladne organizacije.
Rok: kontinuirana dejavnost

c) Rizične skupine

1.6. Osveščanje potencialnih žrtev trgovine z ljudmi v okviru projekta Oskrba žrtev

Temeljnega pomena je osveščanje potencialnih kot tudi že prepoznanih žrtev trgovine z ljudmi. Komunikacijske aktivnosti bodo usmerjene predvsem na skupino tujcev in mladih.

Za tujce - imetnike in prejemnike delovnih dovoljenj za rizične poklice (plesalke, poklici v gradbeništvu, zaposlitve v gostinstvu) ter tujce, ki prestopajo mejo, prijavljajo bivališče in prosilcev za vizume, bo izšlo informativno gradivo, ki bo na voljo na diplomatsko konzularnih predstavništvi, mejnih prehodih in na upravnih enotah (ob izdaji delovnih dovoljenj in dovoljenj za prebivanje).

Za mlade – slovenske državljanke bo izšlo informativno gradivo, ki bo o nevarnostih in pasteh trgovine z ljudmi osveščalo mlade in osebe, ki dela z mladimi. Namenjeno bo predvsem:

- srednješolcem, zlasti dijakinjam in dijakom poklicnih šol,
- udeležencem programov za mlade, ki so izpadli iz izobraževalnega in socialnega sistema,
- mladim osebam in mladim brez zaposlitve.

Pri doseganju mladih bodo partnerji izvajalca projekta in osebje, ki dela z mladimi. Gradiva bodo objavljena na ustreznih spletnih mestih, ki so središča »virtualnega združevanja« mladih.

Dostopnost tem rizičnim skupinam je možna in hkrati najučinkovitejša skozi že utečene mehanizme pomoči in oskrbe. Zaradi tega bo produkcija ustreznih gradiv, ki bodo namenjena osveščanju rizičnih skupin, umeščena v projekt Oskrba žrtev trgovine z ljudmi. Tako bo izvajalec izbran skozi postopek javnega razpisa, zadolžen za osveščanje te ciljne populacije. Pri tem bo osveščanje rizične skupine tujci vključeno v razpis za namestitev v varnem prostoru in osveščanje rizične skupine mladi v razpis za krizno namestitev (glej poglavje IV. Pomoč in zaščita žrtev – Oskrba žrtev trgovine z ljudmi).

Distribucija gradiv bo potekala preko ustreznih državnih organov in mreže nevladnih organizacij.

Nosilec: Nevladne organizacije izbrane za izvedbo projekta Oskrba žrtev trgovine z ljudmi,
Sodelujoči: Ministrstva zainteresirana za distribucijo gradiv namenjenih osveščanju
Rok: kontinuiran proces 2008 in 2009

1.7. Omogočanje dostopnosti kontaktnih števil za pomoč žrtvam trgovine z ljudmi

MDS bo sprožila pobudo, da se na ustrezen način predpiše, da mora vsak nočni lokal, kot potencialno žarišče aktivnosti vezanih na trgovino z ljudmi, na vidnem mestu izobesiti kontaktno številko nevladnih organizacij, ki nudijo pomoč in oskrbo žrtvam trgovine z ljudmi.

Nosilec: Nacionalni koordinator v sodelovanju s pristojnimi institucijami
Sodelujoči: Zainteresirane nevladne organizacije
Rok: prva polovica 2009

2. Izvajanje programov usposabljanja policistov na področju boja proti trgovini z ljudmi

Policija se bo udeleževala usposabljanj in srečanj na državni in mednarodni ravni s ciljem pridobivanja dodatnega znanja s področja boja zoper trgovino z ljudmi. Pridobljena znanja in izkušnje bodo preko usposabljanj ali v okviru delovnih sestankov prenesena na preostale policiste in kriminaliste, ki se ukvarjajo z bojem zoper trgovino z ljudmi. V sistem usposabljanj bodo vključene tudi nevladne organizacije kot soizvajalci usposabljanj.

Podlaga in usmeritve za tovrstne oblike usposabljanja so podane tudi v Načrtu EU o najboljših praksah, standardih in postopkih za preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi.

Nosilec: Ministrstvo za notranje zadeve – Policija
Sodelujoči: Organizacije in strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi
Rok: kontinuiran proces 2008 in 2009

3. Strokovno izpopolnjevanje državnih tožilcev in sodnikov

Glede na dejstvo, da je usposobljenost in specifičnost znanj s področja boja proti trgovini z ljudmi potrebna tudi pri državnih tožilcih in sodnikih, je smiselno z različnimi oblikami tovrstnih izobraževanj in usposabljanj nadaljevati.

Tako bo problematika trgovine z ljudmi del izobraževanja v okviru sodniških in tožilskih šol Centra za izobraževanje v pravosodju.

Kot dobra izkušnja so se izkazala enodnevna usposabljanja organizirana s strani Vrhovnega državnega tožilstva v sodelovanju z gostujočimi predavatelji iz tujine. Zaradi vse izrazitejše potrebe po delitvi izkušenj in znanj, velja s tovrstno prakso nadaljevati.

Nosilec: Ministrstvo za pravosodje, Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije
Sodelujoči: Vladne in nevladne organizacije in strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi
Rok: kontinuiran proces 2008 in 2009

4. Usposabljanje pedagoškega in svetovalnega kadra in vključevanje vsebin o problematiki trgovine z ljudmi v šolski kurikulum

Osveščanje ciljne populacije potencialnih žrtev trgovine z ljudmi je ena ključnih preventivnih aktivnosti, ki se morajo izvajati v izogib težkim posledicam, ki jih žrtve tega pojava lahko prestajajo. Potrebno se je zavedati, da v skupino posebno občutljive kategorije oseb – potencialnih žrtev trgovine z ljudmi spadajo otroci in mladostniki. Zaradi tega v okviru MDS ocenjujemo, da je potrebno to izjemno pomembno populacijo na primeren način informirati in ozavestiti o okoliščinah trgovine z ljudmi. Pristop k temu je potreben na sistemski ravni z vključevanjem tematike trgovine z ljudmi v program izobraževanja osnovnošolcev in dijakov.

Na rednih delovnih posvetih bo s strani nosilca naloge poskrbljeno, da bo tematika s poudarkom na preventivnem osveščanju otrok in mladine o nevarnostih trgovine z ljudmi, predstavljena ravnateljem, za tem pa skozi izobraževalne seminarje tudi učiteljem. Pri izvedbi tovrstnih izobraževanj, kot tudi pri pripravi izobraževalnih programov, bodo sodelovali strokovnjaki in člani Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi.

Nosilec: Ministrstvo za šolstvo in šport – Zavod RS za šolstvo
Sodelujoči: Vladne in nevladne organizacije in strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi
Rok: september 2009

5. Usposabljanje konzularnega osebja z namenom zgodnjega odkrivanja trgovine z ljudmi v postopkih izdaje vizumov na konzularnih predstavništvi v tujini

Osveščanje in izpopolnjevanje konzularnega osebja o potencialnih možnostih trgovine z ljudmi v postopkih, ki jih imajo s tujimi državljani pri izdaji vizumov, se je v minulem obdobju izkazalo za učinkovit preventiven ukrep, zato bo Ministrstvo za zunanje zadeve te vsebine vključilo v program izobraževanja za leto 2008 in 2009. V dodatno osveščanje in usposabljanje zgodnjega odkrivanja in preprečevanja trgovine z ljudmi bodo vključeni tudi javni uslužbenci, ki v upravnem postopku odločajo o izdaji dovoljenj za prebivanje. Okrepili bomo sodelovanje med Policijo, Direktoratom za upravne notranje zadeve MNZ in konzularnim sektorjem Ministrstva za zunanje zadeve.

Nosilec: Ministrstvo za zunanje zadeve
Sodelujoči: Ministrstvo za notranje zadeve – DUNZ in Policija, nevladne organizacije
Rok: enkratna izvedba v letu 2008 in 2009

6. Osveščanje in izobraževanje pripadnikov Slovenske vojske v operacijah in misijah v podporo miru

Pripadniki slovenske vojske, ki sodelujejo v vojaških misijah v tujini, so v nekaterih primerih izpostavljeni ponudbi storitev, katerih izvor je lahko trgovina z ljudmi in izkoriščanje oseb predvsem v spolne namene. Zaradi tovrstne izpostavljenosti so priporočila mednarodne stroke usmerjena v osveščanje pripadnikov vojaških misij o pojavnih oblikah trgovine z ljudmi. Cilj tega je zmanjševanje povpraševanja po tovrstnih storitvah, kot tudi zaznava in prijava morebitnih primerov, ki bi kazali na ta pojav.

Tovrstna osveščanja in izobraževanja so tudi del NATO-ve politike boja proti trgovini z ljudmi, ki se izvaja pred odhodom na Nato vodene operacije in misije.

Nosilec: Strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi v sodelovanju s Ministrstvom za obrambo
Sodelujoči: Vladne in nevladne organizacije
Rok: 2008 in 2009

7. Osveščanje, izobraževanje in seznanjanje verskih delavcev in predstavnikov cerkva in drugih verskih skupnosti

Osveščanje in izobraževanje verskih delavcev in predstavnikov cerkva in drugih verskih skupnosti, kot pomembnega segmenta nevladnih organizacij, je ena ključnih preventivnih aktivnosti, ki lahko pozitivno vpliva tudi na pomoč konkretnim žrtvam. Predvideva se razvoj in izvedba posebnih usposabljanj za verske delavce. Verski delavci in predstavniki verskih skupnosti imajo zaradi narave dela, ki vključuje mrežo dejavnosti, dostop do širokega spektra ljudi. Velik pomen tovrstnega osveščanja in izobraževanja pa je tudi v tem, ker se žrtve, ki so telesno, psihološko, socialno in duševno ranjene, v stiski zatečejo k verskim delavcem cerkva in drugih verskih skupnosti, kjer iščejo pomoč in podporo. Tovrstna osveščanja in izobraževanja so nujna zaradi kompleksnosti narave trgovine z ljudmi.

Cerkve in druge verske skupnosti je treba seznaniti tudi s kontaktnimi številkami za pomoč žrtvam trgovine z ljudmi.

Cerkve in druge verske skupnosti bodo seznanjene z bogatimi možnostmi, ki jih v okviru preventivnih dejavnosti in dejavnosti zgodnjega odkrivanja v okviru akcijskega načrta, predstavljajo njihova verska dejavnost, razvejana notranja organizacija, povezanost na mednarodni ravni, misijonska in dobrodela dejavnost.

Nosilci: Strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi v sodelovanju z Uradom Vlade RS za verske skupnosti
Sodelujoči: Registrirane cerkve in druge verske skupnosti
Rok: 2008 in 2009

III. Zgodnje odkrivanje, zaznavanje in preiskovanje dogodkov povezanih s trgovino z ljudmi

1. Krepitev nadzorstvenih mehanizmov glede izdaje delovnih dovoljenj

S ciljem zmanjševanja potencialnih možnosti zlorabe delovnih dovoljenj v primerih zaposlovanja iz tujine, kjer bi lahko okoliščine kazale na možnost trgovine z ljudmi, velja okrepani mehanizme:

- opredeljevanja vsebinskih kriterijev za posamezne kategorije zaposlitve ali dela, med drugim ponovno preveriti kriterije za izdajo delovnih dovoljenj za zaposlitev v rizičnih poklicih (pomožne delavke/delavci, plesalke/plesalci, delavci v gradbeništvu in kmetijstvu) in po potrebi posebej določiti kvote za specifične kategorije.
- zagotavljanje nadaljnjega aktivnega sodelovanja med organi policije, zavodom za zaposlovanje in drugimi upravnimi organi z namenom medsebojnega obveščanja in sodelovanja, zlasti v primerih trgovine z ljudmi.
- nadzora (redni in izredni nadzori) delovne inšpekcije za delovna dovoljenja izdana za poklic plesalke ter zagotoviti učinkovito in hitro kaznovanje kršiteljev (Inšpektorat za delo, sodniki okrajnih sodišč, ki so pristojni za odločanje o prekrških).

Nosilec: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
Sodelujoči: Ministrstvo za notranje zadeve – Generalna policijska uprava
Rok: kontinuiran proces

2. Spremljanje posameznih primerov pregona kaznivih dejanj v povezavi s trgovino z ljudmi

Pri preiskavi in pregonu kaznivih dejanj s področja trgovine z ljudmi predvsem k.d. »Trgovina z ljudmi« in »Spravljanje v suženjsko razmerje« je bilo s strani Policije in Državnega tožilstva v minulih treh letih obravnavanih v povprečju do deset primerov letno. Zaradi dolgotrajnosti in časovne odmaknjenosti posameznih primerov se ugotavlja pomanjkanje informacij z vidika njihovega spremljanja do zaključka sodnega procesa.

Glede na relativno majhno število kazenskih pregonov kaznivih dejanj s področja trgovine z ljudmi se Medresorska delovna skupina zavzema za njihovo sprotno spremljanje do zaključnih obsodb, saj bi na ta način lahko dodatno zagotovili preglednost in argumentiranost razpleta posameznih primerov.

Nosilec: Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije
Sodelujoči: Ministrstvo za pravosodje, Ministrstvo za notranje zadeve – Generalna policijska uprava, nevladne organizacije
Rok: kontinuiran proces

IV. Pomoč in zaščita žrtev

1. Oskrba žrtev trgovine z ljudmi

Medresorska delovna skupina je kot eno od svojih prednostnih nalog določila zagotovitev vseh oblik pomoči žrtvam trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji, posebno tistim, ki bi bile pripravljene pričati v kazenskem postopku. S tega vidika je žrtvam trgovine z ljudmi potrebno nuditi ustrezno pomoč in asistenco, opredeljeno v mednarodnih dokumentih, katerih obveznosti prevzema tudi Republika Slovenija.

Tovrstne oblike pomoči se nanašajo na pomoč žrtvam pri njihovem telesnem, psihološkem in socialnem okrevanju, kot tudi na pomoč pri urejanju statusa ter kazenskem postopku in vsebujejo:

- ustrezno namestitvev, prehrano in oskrbo
 - psihološko pomoč
 - pomoč pri zagotavljanju nujne medicinske pomoči
 - prevajalske storitve in tolmačenje, če je potrebno
 - svetovanje in informacije v zvezi z njihovimi zakonitimi pravicami
 - zagotavljanje primerne pomoči otrokom žrtvam trgovine z ljudmi, skupaj z njihovo socialno reintegracijo ter njihovim celovitim telesnim in duševnim okrevanjem, razen pri postopkih, določenih v Zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih; pri obravnavanju otrok, ki so žrtve trgovine z ljudmi, je glavno vodilo korist otroka,
 - osveščanje ciljnih populacij, ki so lahko potencialne žrtve trgovine z ljudmi.
-
- pomoč pri urejanju statusa v Republiki Sloveniji
 - pomoč pri seznanjanju otrok žrtev z njihovimi pravicami, njihovo vlogo ter z vsebino in časovnim razporedom in potekom postopkov in z razrešitvijo njihovih zadev
 - pomoč, ki zagotavlja, da so pravice in interesi žrtev trgovine z ljudmi zastopani in obravnavani na ustreznih stopnjah kazenskega pregona proti storilcem
 - pomoč pri zagotavljanju ustrezne podpore otrokom žrtvam v celotnem pravnem postopku
 - strokovno usposabljanje izvajalca oskrbe z ostalimi sodelujočimi subjekti (policija, delavci centrov za socialno delo idr.) v procesu pomoči žrtvam in pregona storilcev

Na podlagi mednarodnih izkušenj se s tovrstno obliko oskrbe žrtev trgovine z ljudmi ukvarjajo predvsem nevladne organizacije, ki lahko z medsebojno povezanostjo in izmenjavo dobre prakse najučinkoviteje opravljajo to dejavnost. Pri tem je pomemben dejavnik kontinuirano usposabljanje in izobraževanje izvajalca projekta skupaj s sodelujočimi organizacijami v procesu neposredne pomoči žrtvam ter v procesu pregona in sojenja storilcem kaznivih dejanj.

Glede na utečeno prakso predhodnih let, velja nadaljevati s postopkom izbire izvajalca projekta skozi javni razpis.

Prvi sklop projekta vsebuje krizne namestitve oziroma osnovne oblike oskrbe, navedene pod alineami od 1 do 7, ter na ta način omogoči žrtvam trgovine z ljudmi umik iz zatečenega okolja. Obdobje krizne namestitve traja praviloma do 5 dni, ko žrtev izrazi željo po vrnitvi domov ali pa izkoristi zakonsko predvideno obdobje za razmislek (tri mesece), v katerem se lahko odloči za sodelovanje z organi preiskave in pregona.

Če se žrtev trgovine z ljudmi odloči za sodelovanje z organi preiskave in pregona, se vsebina projekta naveže na **drugi sklop** aktivnosti oskrbe, ki pri tujih državljanih–žrtvah zajema urejanje statusa nastanitve (podlaga za to je ZoT) ter pomoč pri zagotavljanju pravic

zastopanosti in obravnave v kazenskih pregonih proti storilcem. Na podlagi tega je tem žrtvam potrebno v okviru varnega prostora zagotoviti vso potrebno zaščito v postopkih pričanja na sodišču. Aktivnosti zajemajo po potrebi tudi nadaljevanje s temeljnimi elementi oskrbe, opredeljenimi v prvih šestih alineah, vendar za praviloma manjše število uporabnikov. Delo s temi pa zahteva določena znanja in usposobljenost, ki bodo zagotavljala izvedbo oskrbe, opredeljene v alineah od 7 do 10.

Ministrstvo za notranje zadeve in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve bosta zagotovili izvajanje in financiranje projekta Oskrba žrtev trgovine z ljudmi (krizna namestitvev in namestitvev v varnem prostoru) na podlagi objave javnega razpisa. Pri tem se od izvajalca/ev projekta zahteva kontinuiteta in povezanost vseh postopkov, katerih končni cilj je pomoč žrtvam trgovine z ljudmi.

Izvajalec projekta izbran skozi postopek javnega razpisa je hkrati zadolžen za osveščanje ciljne populacije mladih in tujcev (glej projekt 1.6. v poglavju II. Preventiva). Pri tem bo osveščanje rizične skupine tujci vključeno v razpis Oskrba žrtev – namestitvev v varnem prostoru in osveščanje rizične skupine mladi v razpis Oskrba žrtev – krizna namestitvev. V ta namen bo izvajalec programa v skladu z Zakonom o javnih naročilih zadolžen za produkcijo in distribucijo ustreznih gradiv namenjenih osveščanju teh rizičnih skupin, kot je to predvideno v poglavju II. Preventiva, projekt 1.6.

V ta namen bo potrebno v letih 2008 in 2009 v proračunu Republike Slovenije zagotoviti skupno 144.000 EUR, od tega MDDSZ; 70.000 EUR in MNZ; 74.000 EUR.

Zagotovitev financ: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstvo za notranje zadeve
Nosilec: Organizacije usposobljene za pomoč žrtvam trgovine z ljudmi
Sodelujoči: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstvo za notranje zadeve
Rok: januar 2008

2. Nadaljevanje "Projekta uvajanje mehanizma za prepoznavanje, pomoč in zaščito žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja v azilnih postopkih v Sloveniji (PATS)"

- Nadaljevanje projekta v Azilnih domovih in v Centrih za tujce znotraj Generalne policijske uprave v Republiki Sloveniji.

Projekt Uvajanje mehanizma za prepoznavanje, pomoč in zaščito žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja v azilnih postopkih v Sloveniji (PATS) je namenjen neposredno »potencialnim« žrtvam trgovine z ljudmi. V njihovem jeziku oziroma jeziku, ki ga razumejo, ponuja intenzivno individualno osveščanje o nevarnostih trgovine z ljudmi. Potencialne žrtve seznanjeni z možnostmi zaščite ter pomoči. Azilni postopki pogosto predstavljajo enega od migracijskih kanalov, ki ga trgovci z ljudmi lahko zlorabijo za transport "človeškega blaga" v ciljne države.

- Regionalizacija PATS na nekatere nove izbrane države Zahodnega Balkana.

Projekt PATS je dobil regionalno dimenzijo s širitvijo na Hrvaško in v Bosno in Hercegovino. Projekt podpira Medresorska delovna skupina in se zavzema za nadaljevanje regionalizacije modela PATS na nekatere izbrane države Zahodnega Balkana. Projekt teče že četrto leto. Financira ga Ministrstvo za zunanje zadeve.

Projekt je za leto 2008 in 2009 finančno ovrednoten na 42.000 EUR.

Zagotovitev financ: Ministrstvo za zunanje zadeve
Nosilec: Nevladne organizacije usposobljene za nudenje tovrstne pomoči
Sodelujoči: Ministrstvo za notranje zadeve
Rok: 2008 in 2009

3. Reintegracija

Žrtve trgovine z ljudmi so zaradi psihofizičnih posledic izkušnje ujetništva in nasilja v nevarnosti, da brez ustrezne celostne pomoči in dolgoročnih, dobro načrtovanih rešitev in možnosti izbire ponovno postanejo žrtve. Temelj pomoči predstavlja vzpostavitev stimulatívne socialnega konteksta, kamor se žrtve lahko vključi, saj ji ta omogoča izobraževanje, usposabljanje, širjenje socialne mreže in nenazadnje pridobitev poklica oziroma nostrifikacijo že pridobljene izobrazbe, če gre za tujko/tujca, ter možnosti zaposlitve. Ta posameznici/ posamezniku omogoča plačilo za delo, strukturo časa, stike izven družine (v primeru, da ima oseba družino), povezovanje individualnih ciljev s skupnimi, določanje statusa in identitete ter zakonitost in kontrolo. Program (re)integracije, ki je logična posledica programa Oskrbe in se z njim tudi prepleta, tako za žrtve pomeni prvi korak k njihovemu samostojnemu življenju brez nasilja, izkoriščanja in kršenja človekovih pravic.

Program bi se izvajal na podlagi javnega razpisa. Višino in vir financiranja programa reintegracije bi bilo treba opredeliti na podlagi predhodne uskladitve.

Nosilec: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
Sodelujoči: Organizacije usposobljene za pomoč žrtvam trgovine z ljudmi
Rok: 2009

V. Podporne aktivnosti

1. Sodelovanje v okviru regionalnih in mednarodnih organizacij za preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi

Preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi se ne usmerja zgolj znotraj meja ene države. V cilju doseganja večjih učinkov se aktivnosti združujejo tako na meddržavni, kot tudi regijski in mednarodni ravni. Vloga strokovno usposobljenih kadrov vladnih in nevladnih organizacij je v aktivnem prispevanju znanj in izmenjavi izkušenj pri snovanju skupnih usmeritev in ukrepov s tega področja. Tovrstne aktivnosti bodo prisotne z udeleževanjem slovenskih predstavnikov na mednarodnih in regionalnih posvetih, delavnicah in konferencah, kot tudi aktivna vloga slovenskih predstavnikov v okviru institucij EU.

Drugi vidik mednarodnega sodelovanja je operativne narave, predvsem kot odraz sodelovanja posameznih služb (policija, tožilstvo) v konkretnih primeri odkrivanja in pregona kaznivih dejanj s področja trgovine z ljudmi. Te naloge so opredeljene tudi znotraj Načrta EU o najboljših praksah, standardih in postopkih za preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi. Na osnovi tega je potrebno tudi v obdobju 2008 - 2009 nadaljevati z nekaterimi že utečenimi oblikami sodelovanja znotraj EUROPOL-a, INTERPOL-a, SECI centra, EUROJUST-a, kot tudi s krepitvijo bilateralnega sodelovanja na tem področju.

Nosilec: Pristojna ministrstva in vladne službe ter druge zainteresirane organizacije
Sodelujoči: Organizacije in strokovnjaki s področja boja proti trgovini z ljudmi
Rok: kontinuiran proces 2008 in 2009

2. Tisk publikacij o delu MDS

Medresorska delovna skupina za boj proti trgovini z ljudmi ima v mandatu svojega dela opredeljeno pripravo periodičnih – letnih poročil o aktivnostih na tem področju v Sloveniji. Poročila so praviloma pripravljena in potrjena s strani Vlade RS v prvi četrtini leta. Glede na pomembnost letnih poročil, predvsem z vidika ocenjevanj s strani tujih mednarodnih organizacij, je smiselno poročila lektorirati, prevesti v angleški jezik in natisniti v primernem številu izvodov. Tako bi služila kot reprezentativna publikacija namenjena zainteresiranim domačim in tujim organizacijam. Podobno bi veljalo tudi za nekatere druge pomembnejše dokumente s tega področja, kot na primer akcijski načrti ali brošure reprezentativnega značaja.

Za leto 2008 in 2009 je za ta namen potrebno zagotoviti 4.000 EUR.

Zagotovitev financ: Ministrstvo za notranje zadeve
Nosilec: Ministrstvo za notranje zadeve
Rok: maj 2008 in 2009

Tabela 1: Stroškovni pregled po posameznih projektih

- IV. 1. Oskrba žrtev trgovine z ljudmi; 70.000 EUR + 74.000 EUR
- IV. 2. Nadaljevanje projekta uvajanja mehanizma za prepoznavanje, pomoč in zaščito žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja v azilnih postopkih v Sloveniji – PATS; 42.000 EUR.
- V. 2. Tisk publikacij o delu MDS; 4.000 EUR

Tabela 2: Pregled financiranja projektov po posameznih ministrstvih za leto 2008 in 2009

Proračunski uporabnik	proračunska postavka	2008	2009	Skupaj
MDDSZ	4070 Nevladne organizacije na področju otroka i družine	35.000	35.000	70.000 EUR
MNZ	6094 Oskrba migrantov	37.000	37.000	74.000 EUR
		2.000	2.000	4.000 EUR
MZZ	8270 Humanitarna pomoč	21.000	21.000	42.000 EUR
		95.000	95.000	
Skupaj vse				190.000 EUR